Aċċess għall-ġustizzja fi kwistjonijiet ambjentali - Rumanija

Η σελίδα αυτή μεταφράστηκε από μηχανή και δεν μπορούμε να εγγυηθούμε την ποιότητά της.

1. Constitutional Foundations
2. Ġudikatura

   #II

4. L-aċċess għall-informazzjoni każijiet
5. L-aċċess għall-ġustizzja b'parteċipazzjoni pubblika
6. Aċċess għall-ġustizzja kontra l-atti jew l-ommissjonijiet
7. Mezzi oħra ta' aċċess għall-ġustizzja
8. Locus standi
9. Rappreżentanza legali
10. Evidenza
11. Inġunzjonijiet
12. Fuq l-ispejjeż
13. Mekkaniżmi ta' għajnuna finanzjarja
14. Tempestività
15. Kwistjonijiet oħra
16. Tkun barrani
17. Każijiet transkonfinali

I. Constitutional Foundations

L-Artikolu 35 tal-Kostituzzjoni Rumena jirregola d-dritt għal ambjent b'saħħtu http://www.cdep.ro/pls/dic/site.page?den=act2_2&par1=2#t2c2s0a35 http://www.cdep.ro/pls/dic/site.page?den=act2_2&par1=2#t2c2s0a35

L-Artikolu 35 tal-Kostituzzjoni jiżgura l-iżvilupp ta' kategorija sħiħa ta' leġiżlazzjoni ambjentali sabiex tinkiseb miżmum tajjeb u bbilanċjata, tajba għall-ambjent. Il-prinċipji u l-qafas ġenerali huma stabbiliti b'emerġenza d-Digriet tal-Gvern Nru 195/2005 dwar il-ħarsien tal-ambjent, approvat mil-Liġi Nru 265/2006, kif emendat.

Il-Kostituzzjoni tistabbilixxi wkoll regoli għal entità naturali u legali — se jkunu marbuta li tħares u ttejjeb l-ambjent.

L-Artikolu 21 dwar l-aċċess għall-ġustizzja tal-Kostituzzjoni turi li:

- Kull persuna għandha d-dritt għal rikors quddiem il-qrati għad-difiża tiegħu/tagħha d-drittijiet u l-interessi leġittimi tal-libertajiet.
- L-eżerċizzju ta' dan id-dritt m'għandux ikun ristrett minn kwalunkwe liġi
- Kulħadd huwa intitolat għal smigħ ġust u soluzzjoni fi żmien perijodu ta' żmien raġonevoli
- Ġurisdizzjoni speċjali amministrattivi mhix ta' bilfors u bla ħlas.

L-interpretazzjoni taż-żewġ artikoli msemmija hawn fuq jikkonkludi li għandek aċċess għall-ġustizzja rigward il-protezzjoni tal-ambjent u li dan id-dritt ma jistax jiġi limitat.

Traduzzjoni awtomatika
Traduzzjoni awtomatika

Skont is-sistema legali Rumena, il-Kostituzzjoni hija l-att legali li jinsab fil-quċċata tal-piramida ġudizzjarja. Atti normattivi l-oħra kollha jridu jkunu konsistenti mad-dispożizzjonijiet tal-Kostituzzjoni.

Id-dritt kostituzzjonali li tal-ambjent jistgħu jiġu invokati direttament fil-qrati. Madankollu, hemm liġijiet aktar żvilupp id-dritt tal-ambjent. Min-naħa l-oħra, xi kultant il-qrati u l-korpi amministrattivi mhux ser tapplika l-Kostituzzjoni biss li tiddikjara li dan huwa att ġenerali li ma jistax jiġi applikat waħdu.

Skont l-Artikolu 11 paragrafu 2 tal-Kostituzzjoni, it-trattati ratifikati mill-Parlament jsiru parti mil-liġi nazzjonali. Dan ifisser li tista' tibbaża ruħha direttament fuq ftehimiet internazzjonali. L-informazzjoni kollha minn mistoqsija 3 huwa applikabbli.

Il-Konvenzjoni ta' Aarhus huwa trattat internazzjonali għad-drittijiet tal-bniedem. Skont l-Artikolu 11 tal-Kostituzzjoni huwa parti mid-dritt nazzjonali. Skont l-Art. 20, jekk ikun hemm xi diskrepanzi bejn it-trattati dwar id-drittijiet fundamentali, bħalma hija l-Konvenzjoni ta' Aarhus, u l-liġijiet nazzjonali, allura t-trattat internazzjonali hija applikata, sakemm il-liġi nazzjonali jkollha dispożizzjonijiet aktar favorevoli.

Ladarba jiġi rratifikat, il-liġi internazzjonali għandha effetti awtomatikament fil-liġi nazzjonali, u b'hekk jagħti d-dritt għall-partijiet interessati li tapplikah direttament jew b'rabta ma' atti leġiżlattivi oħra li jistgħu jagħtu dettalji dwar il-qafas ta' implimentazzjoni, jekk ikun il-każ, u jiġi impost l-obbligu għal korpi amministrattivi jew qrati li jitqiesu d-dispożizzjonijiet tagħha. Il-Konvenzjoni ta' Aarhus kienet irratifikata bil-Liġi Nru 86/2000.

II. Ġudikatura

Ir-Rumanija għandha tliet livelli ta' ġurisdizzjoni f'kawżi ċivili u kriminali:

- 188 Qrati, diversi f'kull pajjiż, li jisimgħu każijiet bħala l-ewwel qorti
- It-tribunali li jkunu f'kull pajjiż — 42, tittratta kawżi ta' appell
- Il-qrati tal-appell, 15, li jisimgħu każijiet dwar it-tieni appell
- Il-Qorti Għolja tal-Kassazzjoni u l-Ġustizzja — Kompetenzi speċjali

Hemm eċċezzjonijiet previsti mil-liġi, fejn il-qorti tal-ewwel istanza huwa tribunal, il-Qorti tal-Appell jew mill-Qorti Superjuri tal-Kassazzjoni u tal-Ġustizzja, kif ukoll każijiet fejn għandna biss żewġ livelli ta' ġurisdizzjoni, minn naħa waħda u qorti tal-appell.

Il-prosekuzzjoni tkun organizzata viċin il-qrati msemmija fuq.

Kull qorti, ħlief qrati, għandu sezzjonijiet differenti, bħal:

- Taqsima ċivili, tisma' biss kawżi ċivili,
- Taqsima Kriminali, tisma' biss kawżi kriminali,
- Sezzjoni amministrattiva, huma biss dawk il-każijiet li ġejjin mil-liġi amministrattiva, eċċ.
- It-Tribunal militari territorjali
- It-Tribunal mlitary

M'hemm l-ebda qrati speċjali dwar kwistjonijiet ambjentali. B'mod ġenerali, dawn il-każijiet jinbdew f'sezzjoni amministrattiva tat-Tribunal u mbagħad lit-taqsima amministrattiva tal-Qorti tal-Appell dwar appell. It-tielet livell ta' ġurisdizzjoni, it-tieni appell ma teżistix f'dan il-każ. Jekk l-att amministrattiv huwa maħruġ minn awtorità ċentrali, l-ewwel qorti għandha tkun il-Qorti tal-Appell u t-tieni se tkun il-Qorti Għolja tal-Kassazzjoni u l-Ġustizzja.

Kawżi ambjentali jiġu solvuti biss f'taqsimiet amministrattivi tal-qrati, iżda wkoll f'taqsimiet oħra, fejn is-suġġett ikkontestat mhuwiex att amministrattiv.

Ma hemm l-ebda possibbiltà għal forum shopping. Il-kompetenzi tal-Qorti tal-Ġustizzja huma vinkolanti u ddikjarati b'mod ċar.

F'każijiet bi tliet livelli ta' ġurisdizzjoni, hemm żewġ appelli:

- wieħed — li jirrappreżenta t-tieni pass fil-proċess tal-kawża u li tissospendi d-deċiżjoni tal-ewwel qorti;
- It-tieni, hemm biss numru limitat ta' motivi li jistgħu jiġu invokati u ma għandhomx jissospendu d-deċiżjonijiet preċedenti b' mod ġenerali, b'ċerti eċċezzjonijiet previsti mil-liġi.

F'każijiet b'żewġ livelli ta' ġurisdizzjoni, fil-proċedura amministrattiva, fuq appell, il-Qorti tal-Ġustizzja għandha l-possibbiltà li tanalizza l-każ fl-aspetti kollha. L-appell f'każijiet bħal dawn tipposponi d-deċiżjoni tal-ewwel qorti.

Traduzzjoni awtomatika

Fil-liġi kriminali, fl-ewwel u fit-tieni istanzi huma rimedji ordinarji u d-deċiżjoni tista' tiġi eżegwita meta din issir finali, skont il-liġi.

Rimedji straordinarji huma:

- "Rikors għal annullament" mhux immirati għal proċess mill-ġdid tal-każ, iżda biex jiġu kkoreġuti xi żbalji ovvji, proċedurali jew materjal;
- Ir- "reviżjoni" — għandha l-għan li tara l-każ mill-ġdid meta nstab xi elementi ġodda, bħal: Imħallef ġie kkundannat għal reat marbut mal-każ, jew xi evidenza ġdida u li ma setgħux jinstabu matul il-proċess oriġinali, jew deċiżjoni ġdida tal-Qorti ġiet iddikjarata, mogħtija fuq l-istess problema, bejn l-istess partijiet, eċċ.

L-Artikolu 18 tal-Liġi Nru 554/2004 dwar il-qrati amministrattivi (Verwaltungsgerichtsordnung) turi li dawn għandhom wkoll reformatory kassazzjoni u xi drittijiet.

Il-Qorti tista':

- Jiddeċiedi li att amministrattiv jiġi annullat totalment jew parzjalment;
- Li jobbliga lill-awtorità li toħroġ att amministrattiv ġdid, dokument jew li jwettqu xi proċedura amministrattiva;
- Jiddeċiedu jekk il-proċeduri amministrattivi li kienu saru biex joħroġ l-att amministrattiv quddiem il-ġustizzja, huma legali jew le;
- Jiddeċiedi dwar id-danni, jekk mitluba mir-rikorrent;

Fir-rigward ta' kuntratt amministrattiv, il-Qorti tista':

- Tiddeċiedi l-annullament totalment jew parzjalment;
- Jobbliga lill-awtorità li jiffirma l-kuntratt jekk l-attur għandu d-dritt li dak il-kuntratt;
- Timponi ċerti obbligi għall-partijiet;
- Issostitwixxi Approvazzjoni ta' waħda mill-Partijiet jekk l-interess pubbliku jitlob dan;
- Jiddeċiedi dwar danni morali u materjali;

Il-liġi dwar il-protezzjoni ambjentali, id-Digriet Governattiv Nru 195/2005, l-Art. 5, jistipula li kull persuna għandha d-dritt li tressaq kawża quddiem il-qorti jew jindirizzaw l-awtoritajiet amministrattivi sabiex jitħares id-dritt għal ambjent b'saħħtu, mingħajr ma jkollu joqgħod jinvoka ksur ta' dritt. Barra minn hekk l-NGOs ambjentali jkollhom jedd li jaġixxu fil-qorti f'xi kwistjonijiet ambjentali.

Ma hemm l-ebda dispożizzjonijiet speċjali fir-rigward tal-liġi ambjentali. Il-proċedura ġudizzjarja hija regolata mill-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili.

Il-Qorti qatt ma tista' taġixxi ex officio fir-Rumanija. Madankollu, il-qrati jistgħu jitolbu lill-Qorti Ewropea tal-Ġustizzja għal deċiżjoni preliminari

III. L-aċċess għall-informazzjoni każijiet

Il-FOIA, 544/2001 jistipula li

- Jekk ma tkunx sodisfatt bit-tweġiba li rċivejt jew ma rċevewx risposta għal talba ta' informazzjoni, tista' tagħmel ilment lill-awtorità pubblika u jitlob li l-pubbliku skrivan responsabbli tweġiba ħażina/nuqqas ta' tweġiba, għandhom jiġu sanzjonati;
- Tista' titlob lill-qorti biex tobbliga lill-Awtorità sabiex tikkomunikalha l-informazzjoni mitluba, u li jirċievu kumpens għad-danni morali. Fil-prattika, danni li huma diffiċli ħafna biex jiġu pprovati u għalhekk rarament miksub.

L-att leġiżlattiv li jirregola l-informazzjoni ambjentali tkun id-deċiżjoni tal-Gvern Nru 878/2005 dwar l-aċċess pubbliku għat-tagħrif ambjentali. Din il-leġiżlazzjoni tlestiet, kull meta jeżistu sitwazzjonijiet li mhumiex regolati b'mod speċjali għall-informazzjoni ambjentali, permezz tal-Liġi Nru 544/2001 dwar l-aċċess għall-informazzjoni pubblika.

L-Artikolu 15(3) tad-DG Nru 878/2005 jipprevedi jekk talba għal informazzjoni dwar l-ambjent tinċaħad għandu wkoll jipprovdi ġustifikazzjoni rigward ir-raġunijiet għal dan u jipprovdi wkoll informazzjoni dwar l-aċċess għall-ġustizzja.

It-talba għall-informazzjoni tista' ssir bil-fomm jew bil-miktub.

Jekk inti qed titlob l-informazzjoni verbalment, imbagħad, jekk l-informazzjoni tkun disponibbli tirċievi minnufih. Jekk le, se tingħata struzzjonijiet biex tagħmel talba bil-miktub.

Traduzzjoni awtomatika

Għandek tirċievi tweġiba għal talba bil-miktub fi żmien 10 jum. Għandek tirċievi rifjut ta' informazzjoni, motivazzjoni f' 5 jum. Jekk l-informazzjoni li inti mitlub huwa kkumplikat wisq, f' 10 jum għandek tirċievi ittra li tinfurmak dwar din is-sitwazzjoni u jtawwal it-terminu għal 30 ijiem.

L-informazzjoni ambjentali għandha tkun disponibbli għall-applikant, skont id-data tal-iskadenza speċifikata, mill-aktar fis possibbli u mhux aktar tard minn xahar minn meta tirċievi mill-awtorità pubblika. Jekk l-informazzjoni mitluba dwar il-volum u l-kumplessità tant kbar li skadenza ta' xahar ma jistgħux jiġu rispettati, huwa estiż għal xahrejn mill-applikazzjoni l-wasla għand l-awtorità pubblika. F'tali każijiet, l-applikant għandu jiġi infurmat malajr kemm jista' jkun jew tal-anqas qabel id-data ta' għeluq ta' xahar tal-iskadenza, rigward l-estensjoni tal-iskadenza għar-risposta u l-estensjoni raġunijiet.

Jekk ma tkunx sodisfatt bit-tweġiba li rċivejt, tista':

- Jressaq ilment amministrattiv lill-kap tal-awtorità pubblika fi żmien 30 jum minn meta tkun irċeviet it-tweġiba jew minn meta t-tweġiba kellha tasal (wara 10 ijiem). L-awtorità pubblika għandha torganizza laqgħa ta' kummissjoni li janalizza s-sitwazzjoni u se nibagħtulek tweġiba fi żmien 15 jum;
- Tista' titlob direttament lill-Qorti tal-Ġustizzja tobbliga lill-awtorità pubblika biex jagħtuk l-informazzjoni u titlob ukoll għal kumpens fi żmien 30 jum minn meta tkun irċeviet tweġiba żbaljata jew peress li r-risposta għandha tkun ġiet riċevuta (wara 10 ijiem).

Jekk l-informazzjoni hija klassifikata, il-Qorti mhux se jkollhom aċċess għall-informazzjoni sakemm l-imħallef ikollu awtorizzazzjoni mingħand l-Uffiċċju tar-Reġistri Nazzjonali għal informazzjoni klassifikata. Jekk l-informazzjoni ma tkunx ikklassifikata mill-qorti li jkollha aċċess sħiħ. —. Informazzjoni kunfidenzjali tista' tiġi stabbilita wkoll fil-kuntratti. F'dan il-każ, il-Qorti tal-Ġustizzja ma għandux ikollu aċċess għal informazzjoni kunfidenzjali.

Jekk il-Qorti ssib li l-informazzjoni hija pubblika u mhijiex ikklassifikata, il-Qorti tista' tordna li l-informazzjoni li għandha tiġi żvelata. Jekk l-informazzjoni hija klassifikata, il-Qorti ma tkunx tista' b'aċċess għal informazzjoni fil-proċess li jagħmlu dan. Tista' tinvoka l-eċċezzjoni ta' klassifikazzjoni illegali, kif ukoll fajl ieħor ser jiġi ffurmat u mħallef ieħor awtorizzat (l-Uffiċċju tar-Reġistri Nazzjonali għal informazzjoni klassifikata) ser tissolva din il-kawża, jew tibda proċess ieħor jitlob jew għad-deklassifikazzjoni jew għall-annullament tal-klassifikazzjoni. F'dawn il-każijiet, l-imħallfin awtorizzati minn dan l-uffiċċju tar-reġistri nazzjonali għal informazzjoni klassifikata li se tinqata' l-kawża.

IV. L-aċċess għall-ġustizzja b'parteċipazzjoni pubblika

M'hemm l-ebda appell kontra deċiżjonijiet amministrattivi li korp amministrattiv superjuri. Jistgħu biss jiġu kkontestati quddiem il-Qorti wara li tibgħat ilment amministrattiv mal-istituzzjoni li ħadet id-deċiżjoni amministrattiva li ma jogħġobhomx.

L-ilment huwa mingħajr ħlas. Huwa rregolat bil-Liġi 554/2004 dwar il-qrati amministrattivi (Verwaltungsgerichtsordnung). Kull min iqis li d-drittijiet jew l-interessi tiegħu/tagħha kienu miksura mid-deċiżjoni għandu d-dritt li jressaq ilment amministrattiv lill-awtorità li tkun ħarġet l-att amministrattiv jew tal-korp superjuri tiegħu jekk ikun hemm waħda. It-talba trid tiġi ppreżentata fi żmien 30-il jum minn meta tkun saret taf dwar l-att amministrattiv

- 6 xahar mill-mument li ssir taf jekk l-att amministrattiv ikkonċernat kienet indirizzata u persuna oħra;
- Jekk il-każ tiegħek tikkonċerna kuntratt amministrattiv, 6 xahar minn mindu nħareġ il-kuntratt, immodifikati, minn wieħed mill-obbligi mill-kuntratt ma ġiex rispettat, peress li l-jum li fih skada l-kuntratt, jew minn meta sirt konxju li wieħed tal-istipulazzjonijiet fil-kuntratt mhijiex ċara;

L-ewwel nett id-deċiżjonijiet amministrattivi jistgħu jittieħdu direttament quddiem il-qorti biss f'ġurisdizzjonijiet speċjali amministrattiv. Fi kwistjonijiet ambjentali ma jkunx hemm ġuriżdizzjonijiet speċjali.

L-ilment amministrattiv huwa obbligatorju bi ftit eċċezzjonijiet:

- Jekk tagħmel talba fir-rigward tad-dritt tiegħek jew interess leġittimu għall-Awtorità u ma rċieva l-ebda risposta fi żmien 30 jum, jew ġew miċħuda;
- Jekk qed jattakka att normattiv amministrattiva;
- Jekk qed tiġi attakkata l-Ordinanza Governattiva ta' Emerġenza jew ta' Ordinanza Governattiva;
- Eċċezzjonijiet ta' illegalità;
- Jekk int jew jirrappreżentaw tal-Prefett, l-Ombudsman, il-prosekuzzjoni pubblika, l-Aġenzija Nazzjonali tal-Iskrivani pubbliċi;

Traduzzjoni awtomatika

Ir-rimedji ġudizzjarji jinvolvu kontroll proċedurali u sostantivi. Għal kwistjonijiet tekniċi l-ġudikant jista' jiddisponi rapport tekniku /espert elaborati minn esperti ġudizzjarji. Ir-rapport tekniku/espert għandu l-istess valur bħala prova oħra tal-materjali/evidenza.

Il-qrati jistgħu jirrevedu kull att amministrattiv, inklużi l-pjanijiet tal-użu tal-art, pjani ta' żoni, permessi ambjentali, eċċ.

Ma hemm l-ebda regolamenti speċjali għal kawżi ambjentali. Dawn huma kollha l-istess proċedura amministrattiva regolari fil-qorti:

- Kull persuna għandha pożizzjoni fil-qorti skont il-liġi dwar il-protezzjoni ambjentali, id-Digriet tal-Gvern 195/2005. Jekk inti persuna fiżika trid tiġġustifika interess tista' tkompli ssegwi l-każ. Jekk int organizzazzjoni mhux governattiva li jipproteġu d-drittijiet tal-bniedem jew tal-ambjent, allura huma preżunti li tiġġustifika interess pubbliku leġittimu;
- L-ilment amministrattiv huwa obbligatorju:
    - atti normattivi fir-rigward tan-nefqa amministrattiva, peress li l-pjanijiet tal-użu tal-art jew oħrajn, bħal deċiżjonijiet /ordnijiet ta' tal-kontea lokali, il-gvern, eċċ. l-ilment amministrattiv jista' jsir f'kull ħin;
    - jekk il-benefiċjarju tal-Att trid tintbagħat fi żmien 30 ijiem minn meta l-att intbagħat lilek;
    - Jekk inti parti terza, inti għandek tibgħat l-ilment amministrattiv fi 6-il xahar peress li dan ġie kkomunikat lilek,

- Il-qorti kompetenti hija l-Qorti Ġenerali tiegħek jew mingħand l-awtorità tal-Kwartieri Ġenerali, tista' tagħżel liema waħda;
- Tista' turi t-talbiet tiegħek b'dokumenti, l-interrogazzjoni tax-xhieda, il-ġudikatura; tista' titlob, u l-qorti tiddeċiedi liema evidenza hija rilevanti għall-każ;
- Il-Qorti tal-Prim' Istanza mhux ser teżamina l-legalità sostantiva tal-atti, iżda l-liġi tippermetti wkoll din il-possibbiltà; dan jiddependi kompletament fuq il-fehma tal-Qorti rigward il-każ;
- Jekk se tmur kontra ċertifikat ta' ppjanar, il-qorti tista' tirrifjuta l-każ tiegħek minħabba l-ġurisprudenza tal-qrati Rumeni mhuwiex unanimu dwar dan is-suġġett;

Via [1] deċiżjonijiet ta' analiżi jistgħu jiġu attakkati quddiem il-Qorti taħt l-istess kondizzjonijiet imsemmija hawn fuq.#1 Ma hemm l-ebda regola speċifika.

Il-qrati jistgħu jirrevedu d-deċiżjonijiet dwar l-ambitu taħt l-istess kondizzjonijiet kif issemma f'kapitoli preċedenti.

Fil-mument ta' skrinjar u ta' deċiżjonijiet tat-tfassil tal-ambitu fir-Rumanija huma fil-fatt att wieħed u identiku, kif fl-iskrinjar u d-definizzjoni tal-ambitu jsiru fl-istess stadju.

Ir-rimedji ġudizzjarji jinvolvu kontroll proċedurali u sostantivi. Kwistjonijiet tekniċi li l-imħallef jista' jitlob għal rapport tekniku/espert elaborat minn esperti ġudizzjarji. Ir-rapport tekniku/espert għandu l-istess valur bħala prova oħra tal-materjali/evidenza.

Il-parteċipazzjoni fil-konsultazzjoni pubblika mill-fażijiet mhijiex kundizzjoni li jikkontestaw quddiem il-qrati.

Rimedju b'mandat ta' inibizzjoni huwa regolat minn Artikoli 14 u 15 tal-Liġi Nru 554/2004 dwar il-Proċedura Amministrattiva fil-Qorti. Rimedju b'mandat ta' inibizzjoni jista' jitressaq fil-qorti immedjatament immedjatament wara l-ilment jintbagħat lil awtorità pubblika, jew flimkien ma' talba prinċipali. Biex jingħataw, hemm żewġ kundizzjonijiet li għandhom jiġu sodisfatti:

- Li jkun hemm każ dokumentat sew
- Biex tipprova xi ħsara imminenti

Ma hemm l-ebda regolamenti speċjali tal-IPPC [2] deċiżjonijiet jew awtorizzazzjonijiet.#2 L-analiżi se tkun l-istess bħal kull att amministrattiv ieħor

L-istess regoli japplikaw permanenti għall-IPPC att amministrattiv kif għal kull att ieħor.

L-istess ħtiġiet se japplikaw għal rimedju b'mandat ta' inibizzjoni fi proċeduri tal-IPPC bħala EIA u xi att amministrattiv ieħor.

V. aċċess għall-ġustizzja kontra l-atti jew l-ommissjonijiet

Fi proċedimenti ċivili, kwalunkwe persuna tista' tressaq kawża quddiem il-qorti kontra individwi jew entitajiet ġuridiċi li titlob li d-dritt tagħhom għal ambjent san u bbilanċjat jiġu rispettati. Skont l-Artikolu 5d) l-Ordinanza ta' Emerġenza tal-Gvern Nru 195/2005 — il-protezzjoni ambjentali, "kull persuna għandha d-dritt li jindirizza l-awtoritajiet amministrattivi u/jew ġudizzjarji ta' kwalunkwe kwistjoni ambjentali, direttament jew permezz ta' NGOs ambjentali, irrispettivament minn indebboliment ta' dritt". Iva, tista' titlob għal kwalunkwe att jew ommissjoni li jiżguraw ir-rispett lejn id-dritt tiegħek għal ambjent tajjeb għas-saħħa u bbilanċjat, kif iddikjarat taħt il-Kostituzzjoni Rumena, anke jekk ma tkunx direttament ġarrab ebda dannu. Jekk, madankollu, id-drittijiet tiegħek ma jiġix imfixkel, skont l-Artikolu 5e), għandek id-dritt għal kumpens.

Traduzzjoni awtomatika

Jekk is-suġġett tat-talba tiegħek ikun att amministrattiv li ġie maħruġ jew kellhom ikunu maħruġa (ommissjonijiet), allura l-każ jiġi ttrattat permezz tal-qrati amministrattivi, u għandek ukoll jippreżenta l-ilment tiegħek kontra korp amministrattiv, flimkien mal-benefiċjarju tal-att amministrattiv. Madankollu, fil-proċeduri amministrattivi, li jkollha evidenza ta' ksur ta' drittijiet sostantivi tiegħek — privati interess leġittimu. M'intix se jkollhom jedd li jaġixxu fil-qorti jekk inti biss jinvoka l-protezzjoni ġenerali tad-drittijiet tal-bniedem jew tal-ambjent — interess pubbliku leġittimu. Biss l-NGOs (l-organizzazzjonijiet soċjali interessati inkluż ukoll kemm assoċjazzjoni u fondazzjonijiet) tista' tinvoka fil-qorti l-ksur tal-pubbliku interess leġittimu.

Il-qrati amministrattivi jisimgħu wkoll kawżi kontra korpi statali, skont il-Liġi Nru 554/2004 dwar il-qrati amministrattivi (Verwaltungsgerichtsordnung). Skont l-Art. 1 ta' din il-liġi, kwalunkwe persuna tista' tressaq ilment fil-qorti kontra korp amministrattiv jekk privata jew pubblika ta' interess leġittimu jew ta' dritt sostantiv ġie mxekkel b'att amministrattiv maħruġ minn dik l-awtorità, billi ma jsolvu t-talba fil-ħin, skont l-iskadenzi msemmija f'liġijiet differenti. Pereżempju risposta għal petizzjoni trid tingħata fi żmien 30 jum. Jekk ġarrabt danni tista' wkoll titlob għal kumpens.

Skont l-Artikolu 8 tal-istess liġi, jekk tqis li:

- l-interessi leġittimi tiegħek jew id-drittijiet legali tiegħek ġew miksura minn att amministrattiv unilaterali,
- Int ma kontx l-kontenut bit-tweġiba li l-ilment amministrattiv jew jekk inti ma rċevejna l-ebda risposta li l-ilment amministrattiv,
- It-talba tiegħek ma ġietx solvuta fit-terminu preskritt bil-liġi
- Il-korp amministrattiv irrifjuta li jsolvu t-talba tiegħek

Il-korp amministrattiv irrifjuta li jeżegwixxi operazzjoni amministrattiva li huwa meħtieġ għall-eżerċizzju jew il-protezzjoni ta' drittijiet jew interess leġittimu tista' titlob lill-Qorti tal-Ġustizzja:

- Annullament parzjali jew totali tal-att amministrattiv
- Rimedju għall-ħsara li tkun sofriet
- Kumpens għal danni morali

Jekk int organizzazzjoni mhux governattiva tista' titlob lill-qorti kollha msemmija hawn fuq bil-kundizzjoni li jiġu mħarsa l-interessi leġittimi pubbliċi.

Jekk m'intix, allura tista' tinvoka interess leġittimu biss jekk il-ksur ta' interess leġittimu huwa pass loġiku minħabba l-indeboliment ta' dritt sostantiv jew privati ta' interess leġittimu.

L-awtoritajiet kompetenti fi kwistjonijiet ta' responsabbiltà ambjentali huma:

- Il-Kontea Environmental Protection Agency (Artikolu 6 minn l-Ordinanza ta' Emerġenza tal-Gvern Nru 68/2007 li ttrasponew id-Direttiva 2004/35/KE dwar ir-responsabbiltà ambjentali);
- Il-Gwardja Ambjentali Nazzjonali (art 9 minn l-Ordinanza ta' Emerġenza tal-Gvern Nru 68/2007) li għandu s-setgħa li jikkontrolla u jagħtu multi lil dawk li jiksru l-leġiżlazzjoni ambjentali;

Skont l-Artikolu 20 minn l-Ordinanza ta' Emerġenza tal-Gvern Nru 68/2007, kwalunkwe persuna milquta jew li x'aktarx huma affettwati minn ħsara ambjentali, jew jikkunsidra li dritt jew interess leġittimu ġiet affettwata, tista':

- ibgħat osservazzjonijiet quddiem il-Gwardja Ambjentali Nazzjonali
- jitlob County Environmental Protection Agency biex tieħu miżuri skont l-Ordinanza ta' Emerġenza tal-Gvern Nru 68/2007

Skont l-Artikolu 20 paragrafu 2, huwa meqjus li l-NGOs ambjentali u l-interessi leġittimi huma miksura, u jistgħu jindirizzaw, fi kwalunkwe sitwazzjoni, l-awtoritajiet imsemmija hawn fuq.

Id-deċiżjonijiet huma atti amministrattivi u qed jiġu pproċessati minn qrati amministrattivi skont ir-regoli ġenerali deskritti mil-liġi Nru 554/2004 dwar il-Qorti Amministrattiva (Artikolu 25 minn l-Ordinanza ta' Emerġenza tal-Gvern Nru 68/2007). Wieħed jista' jressaq ilment amministrattiv kontra d-deċiżjoni tal-Awtorità fi żmien 30 jum, jew li jaġixxu fil-qorti kontra n-nuqqas ta' tweġiba għat-talba tiegħek ta' azzjoni. Jekk ma tirċevix risposta li l-ilment amministrattiv jew li r-risposta mhijiex sodisfaċenti, tista' titlob lill-Qorti tal-Ġustizzja tirrevedi d-deċiżjoni fi żmien 6 xhur minn ommissjoni jew li rċieva tweġiba negattiva.

Id-deċiżjoni tal-Awtorità tista' tiġi kkontestata fil-qorti kif deskritt qabel, skont il-Liġi 554/2004 dwar il-qrati amministrattivi (Verwaltungsgerichtsordnung). Barra minn hekk, skont l-Artikolu 5 dwar l-Ordinanza Governattiva ta' Emerġenza 195/2005 għall-ħarsien tal-ambjent, kwalunkwe persuna tista' tressaq kawża quddiem il-qorti kontra l-ħsara ambjentali u titlob lill-Qorti biex tieħu miżuri kontra min iniġġes.

Traduzzjoni awtomatika
Traduzzjoni awtomatika

L-Ombudsman ma jkollux is-setgħat ambjentali speċifiċi. Huwa għandu kompetenzi fid-difiża tad-drittijiet u l-libertajiet ta' kull individwu. L-Ombudsman jista' inter alia:

- Issolvi l-ilmenti li jaslu mill-poplu;
- tagħti parir fuq talba tal-Qorti Kostituzzjonali;
- Tibda proċedimenti f'qorti amministrattiva skont il-liġi Nru 554/2004 fir-rigward tal-proċeduri tal-Qorti Amministrattiva (ara l-paragrafu li jmiss);
- Tressaq appell fl-interess tal-liġi quddiem il-Qorti Suprema ta' Kassazzjoni u Ġustizzja;
- Tippreżenta rapporti lill-Parlament. Ir-rapporti jistgħu jirrakkomandaw emendi għal-leġiżlazzjoni;
- Tippreżenta rapporti lill-Parlament jew lill-Prim Ministru jekk, matul ir-riċerka tiegħu, huwa jiltaqa' ma' leġiżlazzjoni li jikser l-istat tad-dritt;

Skont id-dritt amministrattiv l-Ombudsman għandha pożizzjoni fil-qorti kontra kwalunkwe att amministrattiv illegali, inkluż l-Att dwar kwistjonijiet ambjentali. Skont l-Art. 1 tal-Liġi Nru 554/2004 dwar il-proċedura ġudizzjarja amministrattiva, l-Ombudsman jista' jieħu azzjoni biss jekk hija mitluba mill-petizzjonant. Jekk l-Ombudsman fajls l-każ lill-qorti amministrattiva imbagħad peress li l-petizzjonant isir attur. Jekk tirrifjuta, il-qorti tikkanċella l-kawża.

Prosekuturi pubbliċi

Skont l-Artikolu 1 (4a) tad-dritt amministrattiv numru 554/2004 il-prosekuzzjoni għandha s-setgħa li titlob lill-Qorti biex tħassar atti amministrattivi individwali unilaterali li qed jiksru d-drittijiet, l-interessi u d-drittijiet leġittimi tal-persuni li saret mir-rikorrenti f'dan il-każ quddiem il-qorti amministrattiva. Il-prosekutur pubbliku jista' jibda tali kawża biss bil-qbil minn qabel mogħtija mill-parti li d-dritt tagħhom, il-libertà jew interess kien inkiser.

Jekk il-prosekutur pubbliku tqis li interess pubbliku leġittimu inkiser minn att normattiv amministrattiva, hija tista' taġixxi kontra tagħha quddiem il-qorti amministrattiva. F'dan il-każ, jekk il-funzjonament ta' servizz pubbliku amministrattiv ikunu serjament imfixkla, hija tista' titlob ukoll li rimedju b'mandat ta' inibizzjoni.

Il-prosekutur għandha kompetenzi speċjali fi kwistjonijiet ambjentali. Hu jew hi jistgħu jħarrku reati ambjentali kif preskritt mil-liġi.

L-awtorità pubblika li ħarġet att amministrattiv tista' titlob lill-Qorti tal-Ġustizzja għal annullament jekk l-att jipproduċi effetti u ma tistax tiġi revokata mill-awtorità. Il-Qorti Ġenerali għandha tanalizza l-legalità tal-atti maħruġa skont din id-Direttiva kif ukoll l-effetti prodotti minn dawn l-atti.

Ma hemm l-ebda prosekuzzjoni kriminali fir-Rumanija.

Skont l-Artikolu 3(12), id-Deċiżjoni tal-Gvern 57/2009 li jirregola l-allokazzjonijiet u l-funzjonament tal-Ministeru għall-Ambjent, din l-istituzzjoni jassigura kontroll u r-rispett tal-liġi ambjentali, fuq livell nazzjonali, ta' individwi u entitajiet legali, għalhekk, ukoll tal-korpi amministrattivi.

Il-Ministru direzzjoni tal-ispezzjoni u l-kontroll biex twettaq dan il-kompitu.

Il-kapaċitajiet tal-Ombudsman u lill-prosekutur biex jitlob lill-Qorti biex tħassar atti amministrattivi illegali ġew deskritti hawn fuq.

Il-Prefett jista' wkoll l-attakk fil-qorti tad-deċiżjonijiet amministrattivi meħuda mill-awtoritajiet lokali tal-kontej, jeżerċitaw kontroll ta' legalità, b'kompetenza ġenerali.

VII. Locus standi

1. Tiddeskrivi locus standi r-regoli applikabbli għal tipi differenti ta' proċeduri u atturi differenti. Iddeskrivi kif il-kunċetti l-indebboliment ta' dritt, interess suffiċjenti, eċċ. huma interpretati f'pajjiżek.
   (uża t-tabella ta' hawn taħt)

Locus standi	Il-proċedura amministrattiva	Proċedura ġudizzjarja
Individwi	X	X
NGOs	X	X
Entitajiet ġuridiċi oħrajn	X	X
Gruppi ad hoc	X	X

Traduzzjoni awtomatika

NGOs barranin	X	X
Oħrajn [3]#_ftn3	X	X

Il-Prosekutur Pubbliku, l-Ombudsman u awtoritajiet pubbliċi kif deskritt fil-Kapitolu VI, punt 2.

Awtorità pubblika tista' taġixxi bħal kwalunkwe persuna oħra kontra atti maħruġa minn awtorità pubblika oħra jekk id-drittijiet jew l-interessi leġittimi huma miksura. Madankollu, il-korpi amministrattivi jkunu diffiċli li tintuża din is-setgħa.

L-Ordinanza tal-Gvern 195/2005 dwar il-ħarsien tal-ambjent jgħid ukoll li l-NGOs ambjentali jkollhom locus standi quddiem il-qorti f' każijiet li għandhom bħala għan il-protezzjoni tal-ambjent. Mhemmx regoli speċjali għal livelli differenti ta' protezzjoni tal-ambjent.

Il-Qorti rikorsi fil-qrati amministrattivi huwa soġġett għar-regoli previsti mil-liġi Nru 554/2004, kif deskritt hawn fuq. Persuni fiżiċi jew ġuridiċi privati jistgħu jikkontestaw l-att amministrattiv pubbliku jinvoka interess leġittimu, sakemm din tkun konsegwenza tal-ksur tad-dritt tal-individwu privat jew interess leġittimu.

Istituzzjonijiet statali oħra jew korpi għandhom locus standi kif deskritt fil-Kapitolu VI.

L-istess regoli japplikaw għal leġittimità tal-individwi/NGOs EIA u IPPC proċeduri kif deskritt fil-Kapitolu V.

VIII. Rappreżentanza legali

L-avukati li jirrappreżentaw l-interessi ta' parti fil-Qorti. Il-konsulent legali mhijiex obbligatorja fi kwistjonijiet ambjentali jew fi kwalunkwe kwistjoni ħlief każijiet kriminali, skont il-Kodiċi ta' Proċedura Kriminali. F'kawżi kriminali, inklużi reati ambjentali, l-akkużat għandu jkun assistit minn avukat.

Skont il-kodiċi ta' proċedura ċivili, il-partijiet iridu jkunu assistiti minn avukat fit-tieni istanza.

Fir-Rumanija hemm aktar u aktar avukati huma interessati fil-protezzjoni tal-ambjent, peress li tiżgura kwalità ta' il-popolarità u r-rikonoxximent pubbliku l-avukat rispettiv. Dan huwa r-rikonoxximent tant meħtieġ minħabba xi tip ta' reklamar huwa illegali għal avukati fir-Rumanija.

IX. Evidenza

M'hemmx regoli speċjali fi kwistjonijiet ambjentali. Skont l-Artikolu 13 tal-Liġi Nru 554/2004 dwar il-proċedura ġudizzjarja amministrattiva, il-qorti għandha tordna lill-awtorità amministrattiva tippreżenta d-dokumenti kollha li ġew ikkunsidrati meta ħareġ l-att li l-annullament tagħhom qed tiġi mitluba. Ir-rikorrent jista' jipprovdi xi evidenza biex jipprova l-allegazzjonijiet: dokumenti, interrogatories, il-ġudikatura, u/jew xhieda.

Fi proċedimenti ċivili u kriminali, il-Qorti tal-Ġustizzja ma għandha ebda obbligu li ġġiegħel lill-konvenut jipprovdi dokumenti. Madankollu, hemm regolament proċedurali li jippermettu lill-Qorti tal-Ġustizzja li tikkunsidra li l-parti, li rrifjutaw li juru ċerti dokumenti rikonoxxuti l-allegazzjoni tal-parti l-oħra, biss f'kawżi ċivili.

L-evidenza hija proposta mill-partijiet fil-bidu ta' proċedura tal-Qorti, immedjatament wara eċċezzjonijiet proċedurali l-oħra kollha ġew deċiżi mill-Qorti. Il-Qorti tista' tordna l-provi b'mod jekk tqis li l-verità tista' tiġi stabbilita, skont ir-rwol attiv tal-Qorti. Madankollu, dan ir-rwol japplika biss f'kawżi ċivili, huwa limitat minħabba d-dritt tar-rikorrent li tiddisponi tiegħu rikors fil-qorti. L-evidenza għandha l-ewwel tiġi permessa mill-Qorti u mbagħad effettivament meħuda quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja. Ma hemm l-ebda differenza bejn proċedura ċivili u l-proċedura amministrattiva.

Madankollu, proċedura ġuriżdizzjonali ċivili għandu tliet stadji: l-ewwel qorti, u żewġ appelli. Fl-ewwel tal-Qorti u fl-ewwel appell kull prova jista' jiġi propost lill-Qorti tal-Ġustizzja, u l-Qorti se jippermettu biss l-elementi ta' prova li hija utli għal dan il-każ. Fit-tieni appell biss dokumenti jistgħu jiġu pprovduti bħala prova. L-appell nnifisha tista' tkun ammissibbli biss fuq il-motivi limitati speċifikati skont il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili.

Fil-proċedura amministrattiva ma hija biss l-ewwel waħda u qorti tal-appell. Fl-appell biss dokumenti jistgħu jiġu aċċettati bħala evidenza, imma l-Qorti tal-Ġustizzja tista' tanalizza l-każ dwar l-aspetti kollha, bħala kumpens nieqes f'din il-proċedura ta' appell.

Esperti ġudizzjarji jipprovdu kompetenza ġudizzjarja. Il-ħlas tagħhom jitħallas mill-parti li tkun talbet parir espert. Il-Partijiet jistgħu jitolbu lill-Qorti sabiex l-esperti tagħhom stess li se jipparteċipaw espert magħmul minn esperti ġudizzjarji. Il-Qorti tista' tordna wkoll li l-għarfien espert huwa magħmul minn istitut jew laboratorju speċjalizzat.

Jekk l-ebda waħda dwar il-lista ta' esperti ġudizzjarji l-ispeċjalità mitluba minn l-każ, il-Qorti tista' tordna xjentist magħruf jew il-personalità meħtieġ qasam ta' għarfien espert, bħala professur tal-università. Dawn id-dispożizzjonijiet huma rregolati skont il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili.

Traduzzjoni awtomatika

Rigward il-konklużjonijiet tekniċi tal-espert, hija l-Qorti tal-Prim' Istanza li għandha teżamina dawn il-konklużjonijiet. Madankollu, il-Qorti tal-Ġustizzja tista' tinjora l-kompetenzi jekk dan sar bi ksur ta' normi proċedurali fir-rigward ta' kompetenza ġudizzjarja jew jekk il-konklużjonijiet jikkontradixxu l-għan tal-kawża.

Ma hemm l-ebda differenza f'proċedura amministrattiva u proċedura ċivili, u ma hemm l-ebda dispożizzjonijiet speċjali għal kwistjonijiet ambjentali dwar kompetenza ġudizzjarja.

Rimedju b'mandat ta' inibizzjoni.

Ir-regola prinċipali hija li ma hemm l-ebda effett soppressiva fi kwalunkwe ċirkostanza. Fil-każijiet kollha, għandu jiġi mitlub għal rimedju b'mandat ta' inibizzjoni. L-effetti ta' att għandhom jiġu sospiżi biss jekk ir-rimedju b'mandat ta' inibizzjoni huwa ammess mill-Qorti tal-Ġustizzja. L-appell kontra d-deċiżjoni tal-qorti li tagħti rimedju b'mandat ta' inibizzjoni ma tissospendix l-eżekuzzjoni ta' din id-Deċiżjoni.

B'mod mal-proċeduri ta' esproprjazzjoni d-deċiżjoni amministrattiva tkun eżegwita minnufih. Id-dritt ta' proprjetà tiġi trasferita minn sid privat lill-Istat permezz ta' att amministrattiv unilaterali immedjatament wara l-flus li toffri expropriator huma kkunsinnati f'kont bankarju (is-sid privat ma jista' jirċievi l-flus biss jekk huwa mhux qed jieħu azzjonijiet legali kontra expropriator jitlob ħafna flus aktar). Rimedju b'mandat ta' inibizzjoni bl-għan li tissospendi dan it-trasferiment huwa inammissibbli skont l-esproprjazzjoni ta' Liġi Numru 255/2010.

Atti amministrattivi oħra wkoll tipproduċi l-effetti tagħha irrispettivament minn rikors għal annullament quddiem il-Qorti. L-uniku effett sospensiv ikun mogħti minn rimedju b'mandat ta' inibizzjoni.

Rimedju b'mandat ta' inibizzjoni huwa possibbli kemm fil-proċedura amministrattiva kif ukoll il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili.

Rimedju b'mandat ta' inibizzjoni fi proċeduri amministrattivi li għandu x'jaqsam biss is-sospensjoni tal-effetti ta' att amministrattiv unilaterali.

Fi proċedimenti ċivili, il-qorti tista' tagħti inġunzjonijiet li jiżgura l-protezzjoni ta' dritt, sabiex tevita ħsara imminenti, u sabiex jitneħħew l-ostakoli ta' eżekuzzjoni ta' ordni tal-qorti. L-ordni hija mogħtija biss f'materji urġenti u għal perjodu limitat ta' żmien biss.

Skont l-Artikolu 14 tal-liġi 554/2004 dwar il-qrati amministrattivi (Verwaltungsgerichtsordnung), tista' titlob għal rimedju b'mandat ta' inibizzjoni minnufih wara li titressaq it-talba quddiem l-awtorità pubblika li ħarġet l-att, qabel ma tressaq quddiem il-Qorti talba għall-annullament tal-att.

Skont l-Artikolu 15 tal-liġi 554/2004 dwar il-qrati amministrattivi (Verwaltungsgerichtsordnung, rimedju b'mandat ta' inibizzjoni jista' jiġi mitlub ukoll flimkien ma' talba għal annullament jew permezz ta' talba separata li tista' tiġi introdotta biss il-qorti tal-ewwel istanza waslet għal deċiżjoni dwar l-annullament ta' dan l-att.

Li tingħata, trid tipprova li l-kawża tkun ġustifikata sew u li mingħajr rimedju b'mandat ta' inibizzjoni imminenti ta' dannu jista' jiġi kkawżat.

Dwar il-proċedura ċivili, rimedju b'mandat ta' inibizzjoni huwa mogħti f'każijiet urġenti u għal perjodu limitat ta' żmien kif deskritt hawn fuq.

Kemm fil-proċedura amministrattiva u Proċedura Ċivili, appell jista' jitressaq bil-miktub fi żmien 5 ijiem minn meta d-deċiżjoni tal-Qorti.

XI. Fuq l-ispejjeż

1. X'inhuma l-kategoriji tal-ispejjeż applikant jiffaċċja meta jfittex aċċess għall-ġustizzja fi kwistjonijiet ambjentali? Sentenzi (5–10)

Il-kategoriji tal-kostijiet huma:

- Il-miżata tal-qorti
- Il-miżata ta' avukat
- Il-ħlas ta' esperti ġudizzjarji
- L-ispejjeż tal-parti l-oħra skont il-prinċipju ta' min jitlef iħallas

2. Agħti stima tat-taxxa tal-Qorti (Tariffa għall-ftuħ ta' każ fil-qorti, b'tipi differenti ta' proċeduri għal appell) u t-tariffi applikabbli f' pajjiżek. Sentenzi (3–5)

Tariffi tal-qrati huma rregolati permezz ta’ Ordinanza Governattiva ta’ Emerġenza Nru 80/2013.

Id-dritt għal qorti amministrattiva jvarja bejn wieħed u ieħor bejn EUR 11 (EUR 50) u EUR 66 (EUR 300).

It-tariffi għal qorti ċivili huma stabbiliti skont il-valur tal-kawża. Hemm diversi kriterji mogħtija minn ċerti valuri stabbiliti mil-liġi.

- Jekk il-valur tal-kawża taqa’ taħt EUR 111 (EUR 500), il-miżata tal-Qorti huwa 8 % iżda mhux inqas minn EUR 4 (EUR 20)
- Jekk il-valur tal-kawża taqa’ bejn 111.1 (EUR 501) u EUR 1111 (EUR 5000 RON), it-tariffa tal-qorti hija ta’ EUR 8 (EUR 40) b’ żieda ta’ 7 % għal ammont ogħla minn EUR 111 (EUR 500);
- Jekk dan ikun bejn EUR 1111 (EUR 5000) u EUR 5555 (EUR 25000), it-tariffa tal-qorti hija ta’ EUR 78 (EUR 355) b’żieda ta’ 5 % għal ammont ogħla minn EUR 1111 (EUR 5000);
- Jekk dan ikun bejn 5555, EUR 1 (EUR 25001) u EUR 11111 (EUR 50000), it-tariffa tal-qorti hija ta’ EUR 301 (EUR 1355) b’ żieda ta’ 3 % għal ammont ogħla minn EUR 5555 (EUR 25000)
- Jekk dan ikun bejn 11111, EUR 1 (EUR 50001) u EUR 55555 (250000 RON) it-tariffa tal-qorti hija ta’ EUR 467 (EUR 2105) b’ żieda ta’ 2 % għal ammont ogħla minn EUR 11111 (EUR 50000)
- ogħla minn EUR 55555 (EUR 250000) — EUR 1356 (EUR 6105) b’żieda ta’ 1 % għal ammont ogħla minn EUR 55555 (EUR 250000)

Il-miżata tal-appell kif it-tieni grad ta’ ġurisdizzjoni tkun nofs il-miżata mill-ewwel qorti, iżda mhux inqas minn EUR 4 (EUR 20):

Il-miżata għall-appell bħala t-tielet grad ta’ ġurisdizzjoni ta’ ħlas huwa ta’ EUR 22 (EUR 100) li l-motivi tal-kassazzjoni regolati f’Art 488 para 1 punti 1–7 ta’ Kodiċi ta’ Proċedura Ċivili ġdid. Jekk ir-raġunijiet relatati mal-applikazzjoni tal-liġi sostantiva f’każijiet li jistgħu jiġu vvalutati fi flus, il-miżata tal-qorti hija ta’ 50 % mill-ammont imħallas l-ewwel qorti iżda mhux inqas minn EUR 22 (EUR 100). Għall-każijiet li ma jistgħux jiġu vvalutati fi flus il-miżata tal-qorti hija ta’ EUR 22 (EUR 100).

Jekk l-appell jiġi ppreżentat kontra deċiżjoni tal-Qorti li tikkonċerna:

- Sospensjoni tal-prova, il-ħlas huwa ta’ EUR 4 (EUR 20)
- annullament tal-prova minħabba li tariffa tal-qorti mhux imħallsa, jew każijiet oħra meta l-każ ma kienx ġuri, il-miżata tal-qorti hija ta’ EUR 11 (EUR 50).

3. Agħti stima ta’ spejjeż tal-esperti, it-tariffi tal-avukati u tariffa oħra kategoriji tipika fi kwistjonijiet ambjentali. (10-il kundanna)

Ma hemm l-ebda kriterju għal stima ta’ tariffa ta’ espert jew avukat. Miżata għal espert kien ta’ EUR 2000 u tariffa għal avukat li ma tkunx qed taħdem għal NGOs ambjentali, li kienu ta’ mill-anqas EUR 1000.

Għadd żgħir ħafna ta’ avukati li jaħdmu f’NGOs b’tali mod li l-aċċess għal avukat huwa diffiċli ħafna.

4. X’inhuma l-ispejjeż ta’ rimedju b’mandat ta’ inibizzjoni/miżura interim? Huwa depożitu/cross-undertaking f’danni meħtieġa? (3-il kundanna)

Id-dritt li japplikaw għal mandat ta’ inibizzjoni f’qorti ċivili hija ta’ EUR 4 (EUR 20), jekk mhux ivvalutat fi flus. Jekk dan ikun il-każ, il-miżata tal-qorti huwa valur monetarju, il-ħlas huwa ta’ EUR 11 jekk il-valur huwa stabbilit taħt EUR 444 (EUR 2000) u EUR 44 (EUR 200) jekk il-valur stabbilit ikun ogħla minn EUR 444 (EUR 2000). huwa meħtieġ ebda ħlas akkont.

Ir-rimedju b’mandat ta’ inibizzjoni f’qorti amministrattiva ma jissemmiex, għalhekk għandu japplika l-Art. 27 li tirreferi għal każijiet oħrajn li ma jistgħux jiġu vvalutati fi flus. F’dawn il-każijiet il-ħlas tal-qorti hija ta’ EUR 4 (EUR 20).

5. Ma ‘min jitlef iħallas’” jipprevalu? Kif jiġi applikat mill-qrati? X’inhuma eċċezzjonijiet meta din ir-regola ma tapplikax? Sentenzi (5–10)

Il-prinċipju ta’ “min jitlef iħallas” japplika kull darba li l-Parti l-oħra qed jitlob l-ispejjeż li kellu appoġġ matul il-proċess. Jekk il-parti l-oħra ma talbux għal dawn l-ispejjeż imbagħad il-prinċipju ma japplikax. Il-Qorti tal-Ġustizzja tista’ tikkumpensa l-ispejjeż jekk biss parti tat-talba tiegħek ġiet ammessa u l-kumplament għandu jiġi miċħud. F’dan il-każ, il-Qorti tal-Ġustizzja tista’ tikkumpensa l-ispejjeż, b’tali mod li kull waħda mill-partijiet għandha tħallas il-parti l-oħra jew xejn jekk is-somma kollha se tikkumpensa.

XII. Mekkaniżmi ta’ għajnuna finanzjarja

1. Il-qrati jistgħu jagħtu eżenzjonijiet minn spejjeż proċedurali, id-dmirijiet, id-drittijiet għall-preżentazzjoni, it-tassazzjoni tal-ispejjeż, eċċ. fi kwistjonijiet ambjentali? X’inhuma l-kundizzjonijiet ta’ dan? (10-il kundanna)

L-għajnuna legali tista’ tingħata skont l-Ordinanza Governattiva ta’ Emerġenza Nru 51/2008, applikabbli biss f’każijiet ċivili, għal:

Traduzzjoni awtomatika

- Il-miżata ta’ avukat;
- Tariffa ta’ espert jew interpretu;
- Il-ħlas ta’ eżekutur legali;
- It-tariffi tal-qorti — tnaqqis, eżenzjonijiet, diferimenti, id-dewmien;

L-ammont massimu mogħti bħala għajnuna legali f’sena waħda jista’ jkun daqs 10 salarji gross minimu stabbilit għas-sena meta tkun saret it-talba għal għajnuna legali.

L-għajnuna legali tista’ tingħata jekk l-introjtu nett medju għal kull familja fl-aħħar xahrejn wara t-talba ta’ għajnuna legali tagħha hija taħt 300ron (madwar EUR 70). F’dan il-każ il-ħlasijiet se jkunu koperti kompletament mill-Istat.

Jekk id-dħul ikun taħt madwar EUR 145, 50 % tal-ħlasijiet jiġu appoġġjati mill-Istat.

L-Ordinanza Governattiva ta’ Emerġenza Nru 80/2013 introduċa l-possibbiltà li persuni ġuridiċi li huma eliġibbli għal għajnuna legali għal miżati tal-qorti (għall-eżenzjonijiet, riduzzjonijiet, differimenti, dewmien), jekk:

- Il-miżata tal-qorti huwa ogħla minn 10 % tal-medja tad-dħul nett għall-aħħar 3-il xahar ta’ attività;
- l-entità ġuridika tkun taħt xoljiment jew likwidazzjoni jew l-oġġetti huma sekwestrati;
- Il-Qorti, li janalizza s-sitwazzjoni ekonomika u finanzjarja globali, jemmen li l-ammont tat-taxxa tal-Qorti se jaffettwaw b’mod negattiv l-attività tal-persuna ġuridika;

XIII. Tempestività

Skont it-tip ta’ deċiżjoni, hemm diversi limiti ta’ żmien preskritti mil-liġi. Ir-risposta għandha tiġi ppreżentata f’terminu ta’ 30 jum għal petizzjoni organu amministrattiv jew ilment amministrattiv. L-att amministrattiv għandha tinħareġ fi żmien 30 jum. Jekk l-Awtorità ma ħadet ebda deċiżjoni f’dan it-terminu, l-att jiġi kkunsidrat b’mod taċitu maħruġ mill-awtorità. Din ir-regola ma tapplikax għal permessi ambjentali. Ma hemm l-ebda data ta’ skadenza għall-ħruġ tal-permessi. Għal permessi tal-EIA, jekk il-benefiċjarju tal-proġett ma jipprovdix l-informazzjoni kollha meħtieġa biex toħroġ il-permess ambjentali fi żmien sentejn mindu tkun saret it-talba, allura t-talba għal permess ambjentali għandha tiġi miċħuda.

Ma hemm ebda sanzjonijiet kontra entitajiet amministrattivi li jieħdu deċiżjonijiet fi żmien preskritt mil-liġi.

Skont l-Artikolu 22 tal-liġi 544/2001, il-Qorti tista’ tobbliga l-awtorità pubblika jew istituzzjoni li tipprovdi l-informazzjoni mitluba u biex tħallas id-danni.

Ma hemm l-ebda regolamenti speċjali għal limiti ta’ żmien tal-proċeduri ġudizzjarji fi kwistjonijiet ambjentali.

Rimedju b’mandat ta’ inibizzjoni fi tribunal amministrattiv jistgħu jitressqu quddiem il-qorti tal-ewwel istanza bejn xahrejn u sena u b’ appell ieħor xahrejn u sena. Il-liġi tispeċifika li każijiet bħal dawn huma urġenti u għandha tkun ipproċessata b’mod urġenti.

Rimedju b’mandat ta’ inibizzjoni f’qorti ċivili trid tkun ipproċessata b’mod urġenti. Id-deċiżjoni għandha tintbagħat f’ 24 siegħa u li d-deċiżjoni għandha tingħata bil-miktub fi żmien 48 siegħa minn meta d-deċiżjoni ġiet mogħtija.

Talba għal annullament fl-ewwel istanza setgħet tieħu mill-anqas sentejn, u l-istess għall-appell. Il-komunikazzjoni ta’ deċiżjoni bil-miktub lill-parti li tieħu ħafna żmien. Sakemm dan ma jkunx kkomunikat, appell ma jistax jitressaq.

Wara li l-ġudikatura tar-riċerka, li d-deċiżjoni tista’ tiġi posposta għal 7-il jum, diversi drabi. M’hemm ebda regolament dwar kemm-il darba l-Qorti tal-Ġustizzja jista’ jipposponi l-għoti tad-deċiżjoni. Id-deċiżjoni bil-miktub għandha tiġi nnotifikata lill-partijiet fi żmien 30 jum. Dan it-terminu huwa biss rakkomandazzjoni għall-imħallfin.

Ma hemm l-ebda skadenza biex il-Qorti tagħti sentenza.

Ma hemm ebda sanzjonijiet kontra l-qrati jagħtu deċiżjonijiet b’dewmien preskritti mil-liġi. Dan jista’ jgħodd għall-evalwazzjoni tal-imħallfin jekk jiġi pprovat li huma ma kellhom l-ebda raġuni raġonevoli li n-nuqqas ta’ rispett tat-termini. L-imħallfin huma responsabbli dixxiplinari.

XIV. Kwistjonijiet oħra

Permessi ambjentali huma atti amministrattivi u tista’ tiġi kkontestata fil-qrati amministrattivi wara li jinħarġu. Peress li hija parti terza f’dawn il-proċeduri, il-pubbliku jista’ jressaq l-ilment fi żmien 6 xhur minn meta l-pubbliku jsib dwar l-eżistenza tal-att. L-ilment li l-Qorti tista’ tiġi ppreżentata f’ 6 xahar peress li r-risposta mogħtija mill-awtorità amministrattiva li kienet riċevuta jew kellu jiġi riċevut.

Traduzzjoni awtomatika

Għall-informazzjoni fi kwistjonijiet ambjentali mhuwiex strutturat tajjeb. Fuq il-websajts tal-Aġenzija għall-Protezzjoni Ambjentali, l-informazzjoni ma tkunx organizzata għal kull proġett iżda b'kategoriji ewlenin: rapporti ambjentali, permessi ambjentali, avviżi pubbliċi, eċċ, b'tali mod li jekk tkun trid tinġabar informazzjoni għal proġett wieħed trid tfittex fil-kategoriji kollha fost id-dokumenti li jappartjenu lil mijiet ta' proġetti oħra. Li jagħmel l-informazzjoni fi kwistjonijiet ambjentali diffiċli ħafna biex jiġu identifikati. Ma hemmx bażijiet tad-dejta organizzati sew mal-proġetti li qed tiġi evalwata jew li ġew evalwati fis-snin preċedenti. Dawn huwa s-sit web ta' aġenziji għall-protezzjoni tal-ambjent kollha fil-pajjiż: http://www.anpm.ro/

M'hemm l-ebda ADR (soluzzjoni alternattiva għat-tilwim) fir-Rumanija aċċessibbli għall-pubbliku fi kwistjonijiet ambjentali. Madankollu, il-Liġi 192/2006 dwar il-medjazzjoni hija applikabbli.

Il-medjazzjoni hija rregolata mil-liġi 192/2006 u l-Liġi 115/2012. Sa Ottubru 12, 2012, f'każijiet ċivili, kummerċjali jew kriminali (il-ħarsien tal-konsumatur, il-liġi tal-familja, ir-relazzjonijiet mal-ġirien, responsabbiltà professjonali, kawżi ċivili b'valur taħt EUR 11 111 u f'materji kriminali għal reati li huma investigati biss f'każ ta' ilment minn qabel), ta' informazzjoni dwar il-vantaġġi tal-medjazzjoni hija obbligatorja.

XV. Tkun barrani

Il-ġlieda kontra d-diskriminazzjoni hi regolata minn l-Ordinanza tal-Gvern 137/2000.

Ma hemm l-ebda klawżoli kontra d-diskriminazzjoni speċifika f'regoli proċedurali, iżda dawk li jitkellmu bir-Rumen għandhom id-dritt għal interpretu u għal traduzzjoni tad-dokumenti.

L-Artikolu 16 tal-Kostituzzjoni Rumena u l-Artikolu 4(1) tal-Liġi 303/2004 jobbliga mħallfin u avukati distrettwali biex jiżguraw l-ugwaljanza quddiem il-liġi u trattament ugwali tal-parteċipanti kollha fi proċedura ġudizzjarja, irrispettivament mill-istatus tagħhom.

Interpretu għandha tiġi permessa mill-Qorti jekk parti ma jistgħux jitkellmu bir-Rumen. Il-konvenut għandu d-dritt, f'każijiet kriminali, l-użu tal-lingwa materna tagħha.

Il-parti li jkollha l-intenzjoni li tuża ċerti dokumenti li jipprovaw l-allegazzjonijiet li saru quddiem il-Qorti għandhom iħallsu għal traduzzjoni meħtieġa. It-traduzzjoni għandha ssir bir-Rumen għall-Qorti u l-lingwa tal-Parti l-oħra.

Il-gvern jappoġġja dawn l-ispejjeż fi kwistjonijiet ambjentali biss skont l-Ordinanza Governattiva ta' Emerġenza 51/2008. dwar l-għajnuna legali

F'kawżi kriminali, il-Partijiet li ma jitkellmux jew ma jifhmux Rumeni għandhom id-dritt, mingħajr ħlas, li jieħu nota tal-fajl, li jitkellem u jippreżenta konklużjonijiet lill-Qorti tal-Ġustizzja, permezz ta' interpretu.

XVI. Każijiet transkonfinali

Ma hemm l-ebda regoli proċedurali f'każijiet li jinvolvu kwistjonijiet ambjentali f'pajjiż ieħor. Jekk il-pubbliku minn pajjiż ġar trid tniedi proċediment fir-Rumanija jew entità amministrattiva jew ta' impriża, il-pubbliku jrid isegwi r-regoli Rumeni dwar il-proċedura. Ir-Rumanija rratifikat il-Konvenzjoni Espoo, sabiex il-proċedura rregolata minn Konvenzjoni Espoo japplika għal pjanijiet u proġetti li jaqgħu taħt il-baħar Espoo u l-Protokoll.

Fil-leġiżlazzjoni Rumena li kulħadd jista' jitqies bħala pubbliku interessat.

Ir-Regolament dwar locus standi ġie deskritt fil-Kapitolu IV, V, VII.

Bħala konklużjoni jekk int organizzazzjoni mhux governattiva jew individwu se jkollu locus standi biex imorru f'lill-qrati Rumeni kontra l-ħsara ambjentali, kif tal-pubbliku interessat. Dwar għajnuna legali, jekk inti ċittadin tal-UE, tista' tagħmel talbiet bħal dawn. Skont l-Ordinanza ta' Emerġenza Governattiva 51/2008, bl-eċċezzjoni ta' għajnuna legali deskritti fil-Kapitolu XII, iċ-ċittadini tal-UE jistgħu jitolbu l-għajnuna legali għal:

- Spejjeż tal-interpreti;
- Traduzzjonijiet ta' dokumenti;
- Jekk tivvjaġġa lejn ir-Rumanija l-preżenza tiegħek hija obbligatorja;

Rigward il-pożizzjoni tagħhom għal miżuri provviżorji u inġunzjonijiet, dawn huma deskritti f'kapitoli preċedenti. M'hemm l-ebda dispożizzjonijiet speċjali oħrajn tal-liġi.

[1] Valutazzjoni tal-impatt ambjentali

Traduzzjoni awtomatika
Traduzzjoni awtomatika
awtomatika

Din hija verżjoni tradotta awtomatikament tal-kontenut. Is-sid ta' din il-paġna ma jaċċetta ebda responsabbiltà jew obbligazzjoni fir-rigward tal-kwalità ta' dan it-test tradott b'mod awtomatiku.

L-aħħar aġġornament: 14/09/2016